

АД СТРАХУ

ЗАМОВА

Бібліотечна часопису
Дзеяслоў

Усе правы абаронены. Ніякая частка гэтага выдання не падлягае адлюстраванню, капіяванню, захаванню ў базах дадзеных альбо пошукавых сістэмах, распаўсюджванню любымі магчымымі сродкамі і спосабамі без папярэдняга пісьмовага дазволу праваўладальніка.

Гілевіч, Ніл

Замова ад страху: новая кніга паэзіі / Ніл Гілевіч. — Мінск: «Медисонт», 2009. — 96 с. — (Бібліятэчка часопісу «Дзеяслоў»; вып. 12.)

ISBN 978-985-6887-55-3

Новую кнігу народнага паэта Беларусі Ніла Гілевіча «Замова ад страху» складаюць лірычныя і ліра-эпічныя творы рознага кшталту і розных, не толькі самых апошніх, гадоў. Усе яны друкаваліся, па меры напісання, у часопісах і газетах, але ў ранейшыя зборнікі аўтара не ўваходзілі.

© Ніл Гілевіч, 2016

© Распаўсюджванне. ТАА «Электронная
кнігарня», 2016

Замова ад страху У МЕЛОДЫЯХ ГУКАЎ ЯЕ...

Дзе мой Бог? Ён са мною. А храм?
Храм мой там, дзе святую імшу
Правяць нашаю моваю, — там,
Там я лекую сэрца й душу.

З тысяч розных плямёнаў людскіх
Бог для мовы, якую любіў
Наймацней, можа быць, ад усіх —
Выбраў нас. Збаўца знаў, што рабіў.

Што ж за магія тоіцца ў ёй —
У мелодыях гукаў яе,
Што такою шчымлівай слязой
Узбягае на вейкі мае?

Нам не дадзена знаць таямніц,
Што вядомыя толькі Яму,
І чаму так мілосна шчыміць
У душы — я не знаю, чаму.

2009, красавік

ЯНА І Я

Сямнаццаць ёй. Вясна. Дарога ў полі.

Пагляд — за неба чыстае чысцей.
Дык дзіва што! Душу яшчэ ніколі
Не ахінаў зняверу чорны цень.

У гэты ж час, няйначай прадпісана,
І я іду вітаць свой весні дзень.
І мне сямнаццаць, і душу таксама
Яшчэ не ахінаў зняверу цень.

І ад таго, што сонца льецца ў грудзі,
Усім сустрэчным аддаю паклон.
Я веру вам! І вы мне верце, людзі!
Я жыць хачу пад вернасці крылом!

Я спраўджу ваш давер. Абавязкова!
Таму зарукай — гэтая вясна.
Хоць і не знаю і яшчэ няскора
Дазнаюся, што недзе ёсць Яна.

2009

ЦІХІ ВЕРШЫК

Век не забудзецца гэны зазімак.
Ціхі, бязветраны ранак у Мінску.
Ціхае паданне першых сняжынак.
Ціхія чары вачэй тваіх зблізку.

Ціхія крокі па вулачцы ціхай.

Ціха-нямелае рук дакрананне.
Ціхія словы і ціхія ўздыхі.
Ціхае недзе цымбалікаў гранне.
29.IX.1983 г.

* * *

Спаткаўшыся з табой на люднай вуліцы,
Пацалаваць цябе хацеў — ды так,
Каб аж сцямнелі дзецюкі ад зайздасці,
Так, каб аж Бог зажмурыўся ад радасці —
За нас шчаслівых...

Ну, а ты?

А ты

Так грозна пальчыкам мне паківала,
Так намякнула позірмак пра штосьці, —
Што я ашлях і скіс...

А Бог?

А Бог

Усё ж зажмурыўся, але... ад злосці,

І прабурчаў:

«Ну й дурні ж вы абое!

Ты — што збаялася,

А ты... І ты — за тое!»

1985

ЯК БОГ НА НЕБЕ

«Як Бог на небе!» — пры выпадку
Клялася мама,
Каб людзі верылі, што ў словах
Няма падмана.

Я кожны раз успамінаю
Бажбу святую,
Калі тваіх гарачых вуснаў
Адданацьчу чую.

І паўтараю, нібы ў храме,
Дзе ідзе малебен:
Усё — хлусня, а гэта — праўда,
Як Бог на небе!

1988

* * *

І зноў палынная прыправа
У чашы той, якую п'ю.
А ўжо ж зусім не маю права
На міласэрнасць на тваю.

Калі і быў ліміт якісьці —
Яго я вычарпаў даўно.
Чаму ж бязвольна, як калісьці,

Я выпускаю з рук стырно?

І што з таго, што з разам кожным
Мне ўсё цяжэй і балючэй
Трываць прысуд бездапаможны
Тваіх заплаканых вачэй.

1992

НАКОНТ ЛОЗУНГАЎ

Ад свету стварэння, адвеку вякамі
Змагацца з прыродай людзей заклікалі.
І сотні паэтаў уторылі хорам:
Пакорым балоты! І стэпы пакорым!
І пушчы з зубрамі! І рэчкі з бабрамі!
Смялей жа рыдлёўкамі і тапарамі!
Гані экскаватары, меліяратары!
Усё перавернем мы к чортавай матары!
Здавайся, прырода! Здавайся, прырода!
У гонар прагрэсу! Для шчасця народа!

Прырода, ну што ж ёй? Прырода —
здаецца.

І ўжо ад прыроды сям-там застаецца
Адзін успамін... Бо ці ж выжыць бяспраўна?
У нейкай краіне дык нават нядаўна
Быў кінуты заклік у страху панічным:

«Паловім усіх вараб'ёў і панішчым!
Калі не падвесці пад лёсам іх рысу —
Мы ўсе застанёмся без каліва рысу!»

Аднак жа дурноцце пануе ня вечна.
І свет схамянуўся: «Так нельга, канечна!»
І новыя лозунгі вывесіў храбра:
«Шануйма прыроду! Прырода — наш
сябра!

Шануйма прыроду! Прырода адвеку
Дарыла для шчасця дары чалавеку!

Хто губіць прыроду —
той нелюдзь і злыдзень!
З такімі мы ў светлае заўтра не прыйдзем!»

Ага! Ну вось гэта — праграма! Цудоўна!
І мудра й дыхтоўна! Але... ці надоўга?

1970

ТЫМ, ХТО ТУЖЫЦЦА ЗНІШЧЫЦЬ БЕЛАРУСКУЮ МОВУ

Вы,
З патугамі вашымі
Злобна-бясконцымі,
Перастаньце

Дурноту ў сабе растраўляць.

Гэта ж вам

Не паветраны шар з навукоўцамі:

Гэта — мова!

Слабо вам яе расстраляць!

1996, ліпень

ЧУЧАЛА З ПЫХАЙ

Страхалюднае чучала

У суцэльна-бліскучых пагонах

Патрабуе рашучага

Павароту ў карысць палігонаў;

У карысць тэрмайдзерных

Установак і боегалавак —

Паўтырканых і складзеных

У палескіх барах і дубровах;

У карысць настальгічнага,

Незабыўнага «светлага раю»

І на здзек з безаблічнага,

З анемічна-бязмоўнага краю...

Страхалюдзіна-чучала

Ад нянавісці лопнуць гатова —

Ад злабы да жывучага,

Да пявучага нашага слова.

Толькі гэтым і дыхае,

Толькі лютасцю чорнай клякоча.